

Poliitreklaami läbipaistvuse ja suunamise määrus (EL) 2024/900

Kirsika Nigul

Euroopa koostöö ja õiguse nõunik

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Kelle nimel (ja mis rahastusega) poliitreklaami tehakse?
Miks reklaamiteenuse osutaja poliitreklaami kodanikule suunab?

Millal kehtib? Millal ei kehti?

- Kehtib...

1) Poliitreklaami tegemine	1) Tasu eest 2) Asutusesisese tegevusena 3) Valimiskampaania raames	1) Poliitikas osaleja poolt, jaoks või nimel 2) Sõnum mõjutab valimiste tulemust
----------------------------	---	---

- Ei kehti...

- ...isiklikku või ärilist laadi sõnumid

Kellele kehtib?

- Poliitreklaami tellija
- Poliitreklaami tegemise teenuse osutaja (ettevalmistamine, avaldamine, levitamine)

Oluline

- 10.10.2025
- Läbipaistvuskohustused
 - Läbipaistvusteade
 - Poliitreklaami märgistus
- Suunatud internetipõhise reklaami tegemisel
 - Lisanõuded isikuandmete töötlemisel
 - Lisanõuded läbipaistvusteates

Poliitreklaami läbipaistvuskohustused

- Läbipaistvusteade
 - Tellija nimi
 - Tellija üle lõplikku kontrolli omav üksus
 - Kes maksab poliitreklaami eest
 - Ajavahemik, millal poliitreklaami avaldatakse
 - Kogusumma, mille on poliitreklaami teenuse osutaja saanud poliitreklaami/poliitreklaami kampaania eest
 - Millega on poliitreklaam seotud (valimiste nimetus jm)
 - Mehhanismid, kuidas ebaseaduslikust poliitreklaamist teada anda
- Läbipaistvusteateid tuleb säilitada 7 aastat

Poliitreklaami läbipaistvuskohustused II

- Läbipaistvusteade
 - Veebilingina või QR-koodina
 - Flaieritel koos poliitreklaamiga
- Märgistus
 - "Tegemist on poliitreklaamiga"

Poliitreklaami läbipaistvuskohustused III

- Komisjoni rakendusakt läbipaistvusteate ja märgistuse vormingu, vormi ja tehnilise kirjelduse kohta
- Poliitreklaami märgistus
 - Visuaalse märgise vorm
 - Audiomärgise vorm

POLIITREKLAAM²

(kasutatakse ISIKUANDMETEL põhinevat **suunamist** ja/või **reklaamiedastust**)³.

- (Tellija on [kas a) juriidilise isiku ÄRINIMI või b) füüsilise isiku EES- ja PEREKONNANIMI])⁴.
- (Tellija üle omab kontrolli [kas a) juriidilise isiku ärinimi või b) füüsilise isiku ees- ja perekonnanimi])⁵.
- (Reklaam on seotud järgnevaga: [valimiste nimetus ja kuupäev] või [seadusandliku või regulatiivse algatuse nimetus])⁶.

Lisateave: [**veebilehe link**]⁷.

Internetipõhise poliitreklaami suunamine I: kriteeriumid

- Suunamine lubatud...
- ... isikuandmed kogutud otse andmesubjektilt
- ... nõusolek poliitreklaami tegemiseks
- ... profiilianalüüs ei põhine eriliigilistel isikuandmetel
 - Mh keelatud mitte-eriliigiliste isikuandmete hindamine selleks, et tuletada eriliigilisi isikuandmeid

Internetipõhise poliitreklaami suunamine II: nõusolek

- Kinnitav tegevus
- Avalikud isikuandmed ei tähenda nõusolekut
- Nõusoleku tagasivõtmine sama kerge
- Andmesubjekt ei anna nõusolekut -> uuesti ei küsi

- Keeld suunata poliitreklaami isikule, kes on valimisõiguslikust east aasta noorem
- Mikrosihtimine keelatud

Internetipõhise poliitreklaami suunamine II: täiendavad läbipaistvusnõuded

- Sisestrategia
 - Millised algoritmid?
 - Põhiparameetrid - geograafiline sihtimine? Huvipõhised segmendid?
 - Miks ja kuidas reklaame sihitakse?
- Meetodite kasutamise riskihindamine igal aastal
- Poliitreklaami määruse rakendusjuhised (Komisjon)

Internetipõhise poliitreklaami suunamine IV: täiendavad nõuded läbipaistvusteates

- Kasutatud analüüsimeetodid
- Konkreetsed reklaami saajate rühmad, mh parameetrid
- Isikuandmete kategooriad
- Suunamise eesmärgid ja loogika
- Teave AI kasutamise kohta
- Levitamise ajavahemik
- Poliitreklaami vaatamiste arv
- Poliitreklaami klikkide, meeldivaks märkimiste, kommentaaridega reageerimise arv
- Viide sisestrategiale
- Muu oluline teave
- Vastutava töötaja kontaktandmed
- Märge õiguse kohta nõusolek tagasi võtta

Järelevalve

- Internetipõhise poliitreklaami suunamine (art 18 ja 19):
 - Määrus annab pädevused **andmekaitseasutustele**
 - EAKN on alustanud suuniste koostamisega
 - Nõusolekuga seotud kohustuste rikkumised = rasked rikkumised
 - Trahve määratakse kooskõlas IKÜMiga

Järelevalve II

- Valimistele vahetult eelneva kuu jooksul käsitletakse kõiki kaebusi jm teateid põhjendamatu viivitusega.

Määruse mõju

- Meta ja Google alates oktoobrist poliitilisi reklaame teha ei luba (peatatud)

An update on political advertising in the European Union

Nov 14, 2024 · 2 min read

← Share

Google will stop serving political advertising in the EU ahead of new regulation in October 2025.

Meta

Ending Political, Electoral and Social Issue Advertising in the EU in Response to Incoming European Regulation

July 25, 2025

Aitäh!

Kirsika.Nigul@aki.ee

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON